

Azınlıkça Dergisi

Mart 2011 - Sayı: 63

Agos - Şubat 2011

Herkül Millas

1821, Yunanistan'da, Yunan Bağımsızlık Savaşı demektir. Osmanlı Devleti'ne karşı başkaldırı bu yılda başlamış 1829 yılında çağdaş Yunan milli devletinin kuruluşu ile tamamlanmıştır.

On yıllarca bu olay okullarda, törenlerde ve resimden filmlere her türlü sanat yapıtlarında, resmi tarih çerçevesinde ele alınmıştır.

Buna göre 1821, Yunan milleti için yalnız kıvanç kaynağıdır. Öteki'ne karşı (Türk diye anılan Osmanlılara karşı) yürütülen bu başkaldırı, haklı bir dava ve gurur veren bir mücadeledir.

Yunan kahramandır, Türk ise haksız, kötü, geriliğin nedeni, baş belasıdır. Sonunda da "happy end" ile sonuçlanıyor hikâye.

Aslında sonuçlanıyordu demek daha doğrudur çünkü şimdi bu tarihin yeni bir yorumu söz konusu. Bu konuda fırtına koparacak gibi belgesel dizisi Yunan televizyonunda gösterilmekte.

Şimdilik (14 Şubat) gösterilecek olan toplam sekiz bölümlük dizinin ilk üç bölümü gösterildi. Atina'daki Sky televizyonu Salı geceleri saat 11'de bölümleri göstermekte, akabinde yapımcılarla davetliler bölümü tartışmaktadırlar. Belgeselin tarihçi baş danışmanları Thanos Veremis ve Yakovos Mihaylidis'tir. Ancak başka Yunanlı ve yabancı birçok tanınmış tarihçi de filmde yer almakta ve görüşlerini dile getirmektedir. Bu çalışmada Osmanlı arşivleri de kullanılmış, Türk tarihçilerle de işbirliği yapılmıştır. Şimdilik Profesör Fikret Adanır'ı da izledim.

İlginç ve üzücü olan, hemen birinci bölümden başlayarak bu çalışmaya karşı çıkanların olması. Karşı çıkmanın nedeni Türkiye okuyucusuna pek yabancı gelmemesi gerekir: Tarihimiz tahrif ediliyor, ecdadımız aşağılanıyor, milli kimliğimize hakaret ediliyor... Yunanistan'ın tarihçileri pek konuşmasa da, bugüne kadar milli "duyarlılıklarıyla" öne çıkan kimseler toplu olarak yapımcılara saldırmaya başladı.

Dizide beğenmediklerini bir bir saymaktadırlar. Birinci bölümde hiç beğenilmeyen, Osmanlı yönetiminin ilk yüzyıllarda bir barış dönemi sağladığını ve dolayısıyla ekonomik gelişmenin de

görüldüğünün söylenmesi idi. Oysa resmi teze göre Osmanlı yalnız geri, baskıcı ve zararlıydı.

İkinci bölümde ihtilâle katılanların yalnız özgürlük peşinde olan kahramanlar olmadıkları ama aynı zamanda zezem suyunda yıkanmamış birileri oldukları da ortaya kondu. İhtilal öncesinde dağa çıkmış olan ve düne kadar gurur kaynağı sayılan "kleftler" halkı soyan eşkıyalardır denmekte, ama daha çarpıcı olanı, bunlara karşı halkı koruyanın Osmanlı devlet güçlerinin olduğu savunulmaktadır.

İhtilâle katılanların ise bir amacı ganimet elde etmeyi görüşü yine bu filmde duyulmaktadır. Gözlerini paşaların çiftliklerine, topraklarına, zenginliklerine dikmişlerdi. Paralı asker gibi davranırlardı. Para kıtlığı yaşandığından da maaş olarak her ay birer dönüm toprak alırlardı.

Belgeselin üçüncü bölümde resmi anlayışlar daha büyük darbe aldı. Yunan İhtilâli'nin başlamasıyla kıyımlar başlamıştır.

Müslümanlar kalelere sığınmışlardır. Yunanlı köylüler ve savaşçılar kaleleri ele geçirmekte ve insanları, büyük küçük demeden kılıçtan geçirmektedirler. Bu belgeselde yer yer bazı sahneler aktörlerce canlandırılmaktadırlar.

Böylece canlarını kurtarmak için kaçışan Müslümanları, onları kovalayan korkunç görünümlü kimseleri ve bıçaklarla, oraklarla doğranan masumları görüyoruz.

Şimdiye kadar yalnız Osmanlının yapmış olduğu kıyımları duymuş olan Yunan seyircisi, ilk kez kendi soydaşlarının da neler yaptığını görmüş oluyor. Tabii, kendi kusurunu kabul ettikten sonra Osmanlının yaptığı Sakız katliamını gösterme hakkı da doğuyor. Bu korkunç kıyım da dördüncü bölümde.

Milliyetçi Yunanlılar bu diziyi içine sindiremiyor. Yapımcılara, televizyon kanalına, danışman tarihçilere veryansın ediyorlar. Hain lafı en hafifinden sayılıyor.

Kimilerine göre bu tür filmlerin arkasında karanlık Batıcı güçler var; amaçları ise tarihi tahrif edip ulusal bilinci körletmek ve Yunan halkının Türkiye'ye karşı güçsüz kılıp hayati önemi olan konularda ödün verdirme; veya karşı tarafa şirin gözüküp zoraki bir Türk-Yunan dostluğu oluşturmak için düşmanı hoş göstermek (veya buna benzer pek anlamadığım komplolar).

Tepkiler çok, ancak savcılarının bu işe karışma ihtimali pek kimsenin aklına gelmiyor. Hele başbakanın "ecdadın" savunmasını üstlenmesi ve bu konuda konuşması da söz konusu değil.

İnsanın aklına bir dizi soru geliyor. Buna benzer film ve diziler vatan ihaneti mi sayılmalı, yoksa gerçek olanı ortaya çıkaran dürüst ve bilimsel yaklaşım mı?

Bir ülkede ihanet sayılan öteki ülkede dürüstlük sayılırsa hangi yakıştırma asıl sayılacak?

Ülkesinin ayıbını saklayan mı doğru yoldadır, kabul eden mi?

Türkiye'de, Ermenilerin ve Yunanlıların hoşuna gidecek ama bazı Türklerin beğenmeyeceği

benzer Türk dizileri yapılmalı mı, yapılmamalı mı?

Türklüğü, Yunanlılığı, Fransızlığı, Endonezyalılığı vb. koruma yasaları ve yasakları yararlı bir uygulama mıdır?

Soruların cevaplarını okuyucunun sorumluluğuna bırakarak ilişkili başka bir konuya değineyim.

Savcılardan, bakanlara ve gazeteciden okuyucuya artık anlamalıyız ki, tarihin tarafsız anlatımı olamaz. Bir kentin hangi tarihte fethedildi konusunda bütün tarihçiler anlaşabilir, ama fethin uzun süreli sonuçları, insanların hayatlarındaki etkileri, olayın bize yansıması gibi konularda her tarihçi başka bir şey yazacaktır.

Bu yüzden birbirinden çok farklı yorumları görüyoruz. Zamanla toplumlar kaynaşip insanlığın ortak yanları ve değerleri arttıkça ortak yorumlar da yaygınlaşacaktır. Şimdilik yapabileceğimiz, farklılığı baltalamamaktır.

Farklılık yok edildikçe fikirlerde yoksulluk de sürecelecektir.

Siyasilerimizin, savcı ve hâkimlerimizin bu sözleri okumuş olmalarını ne kadar isterdim!